

2025

(e) What is Dilemma? How is Dilemma
classified? Illustrate. 2+8=10
কৃটন্যায় কি? কৃটন্যায়ক কেনেধবণে শ্রেণীবিভাজন কৰা
হয়? ফঁহিয়াই আলোচনা কৰা।

PHILOSOPHY

Paper : PHI0400304

(Traditional Logic)

***

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. Answer the following as directed : 1×8=8

নির্দেশানুযায়ী নিম্নোক্তসমূহ উত্তর দিয়া :

(a) "Logic is the study of the methods and principles used to distinguish correct from incorrect reasoning." Who made the statement?

"শুন্দ যুক্তিক অশুন্দ যুক্তিৰ পৰা পৃথক কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰণালী আৰু নীতিসমূহৰ অধ্যয়নেই তৰ্কবিজ্ঞান।" কথাষাৱ কোনে কৈছিল?

(b) "Valid reasoning guarantees a true conclusion." Is the statement true or false?

"বৈধ যুক্তিয়ে এটা সত্য সিদ্ধান্তৰ গ্যাৰান্টি দিয়ে।" কথাষাৱ সত্য নে অসত্য?

(4)

(c) What is meant by 'opposition' in Aristotle's Square of Opposition?

এবিষ্ট'টল'র বিরোধসূচক বর্গক্ষেত্রে 'বিরোধ' বুলিলে কি
বুজায় ?

(d) Define syllogism.

ন্যায়ৰ সংজ্ঞা দিয়া ।

(e) How is 'mood' of a syllogism determined?

ন্যায় এটিৰ 'বিন্যাস' কেনেদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰা হয় ?

(f) State any two differences between immediate inference and mediate inference.

অমাধ্যম অনুমান আৰু মাধ্যম অনুমানৰ মাজত থকা
যি কোনো দুটা পার্থক্য লিখা ।

(g) Why is logic considered as a normative science and not as a positive science?

তৰ্কবিজ্ঞানক কিয় বস্তুগত বিজ্ঞান নহয়, আদৰ্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান
হিচাপেহে জনা যায় ?

(h) State briefly the nature of the structure of argument.

যুক্তিৰ গঠন-প্ৰকৃতি সম্পর্কে চমুকৈ লিখা ।

(5)

(i) Define obversion.

প্ৰতিবৰ্তনৰ সংজ্ঞা দিয়া ।

(j) What is the literal meaning of 'Sorite'?
'Sorite'ৰ আক্ষৰিক অর্থ কি ?

3. Answer any four of the following questions :

$5 \times 4 = 20$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ লিখা :

(a) How does an argument differ from an argument form? Explain.

যুক্তি এটা যুক্তিৰ আকাৰৰ পৰা কেনেকৈ প্ৰথক ? বহলাই
লিখা ।

(b) Explain the differences between deductive inference and inductive inference.

নিগমন অনুমান আৰু আগমন অনুমানৰ মাজত থকা
পার্থক্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা ।

(c) Write a short note on distribution of Terms.

পদৰ ব্যাপ্তা সম্পর্কে এটি চমু টোকা লিখা ।

(d) What are the four kinds of Categorical Propositions? Explain.

চাৰি প্ৰকাৰৰ নিৰপেক্ষ বচন কি কি ? ব্যাখ্যা কৰা ।

(e) Mention the rules of syllogism and their associated fallacies.

ন্যায়ৰ নিয়মসমূহ উল্লেখ কৰা আৰু এইবিলাকৰ সেতে জড়িত হৈ থকা দোষসমূহ (fallacy)ৰ নাম লিখা ।

(f) What is Venn diagram? How are A, E, I and O propositions represented by means of Venn diagram?

ভেন চিত্ৰ কি ? A, E, I আৰু O বচনক ভেন চিত্ৰৰ সহায়ত কেনেদৰে প্ৰতিনিধিত্ব কৰা হয় ?

(g) Write a short note on Sorites.

ন্যায়শৃংখল (Sorites) সম্পর্কে এটি চমু টোকা লিখা ।

(h) What are the kinds of hypothetical syllogism? Explain.

প্ৰাকলিক নিৰপেক্ষ ন্যায়ৰ প্ৰকাৰসমূহ কি কি ? বহলাই লিখা ।

4. Answer any two of the following questions :

$$10 \times 2 = 20$$

তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো দুটীৰ উত্তৰ লিখা :

(a) How are truth and validity related to each other? Discuss.

সত্যতা আৰু বৈধতা পৰম্পৰৰ সেতে কেনেদৰে জড়িত হৈ থাকে ? আলোচনা কৰা ।

(b) Explain the different forms of Opposition of Propositions.

বচনৰ বিৰোধিতাৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ সম্পর্কে ব্যাখ্যা কৰা ।

(c) Test the validity of the following syllogisms with the help of Venn diagram : 5+5=10

ভেন চিত্ৰৰ সহায়েৰে তলত দিয়া ন্যায়কেইটাৰ (syllogism) বৈধতা নিৰ্ণয় কৰা :

(i) All cows are grass eaters.

Some wild animals are grass eaters.
Therefore, some wild animals are cows.

সকলো গৰু হয় তৃণভোজী ।

কিছুমান বনীয়া জন্তু হয় তৃণভোজী ।

গতিকে, কিছুমান বনীয়া জন্তু হয় গৰু ।

(ii) No humans are cats.

All humans are mammals.

Therefore, no cats are mammals.

কোনো মানুহ নহয় মেৰুৰী ।

সকলো মানুহ হয় স্তন্যপায়ী ।

গতিকে, কোনো মেৰুৰী নহয় স্তন্যপায়ী ।

(d) Explain Venn diagrammatic technique for testing the validity of syllogism.

ভেন চিত্ৰৰ সহায়ত ন্যায়ৰ বৈধতা কেনেদৰে নিৰ্কপণ কৰিব পাৰি, সেই পদ্ধতিটো ব্যাখ্যা কৰা ।